

Workshop middeleeuws aardewerk (Ongezien) Roermond

9 oktober 2025, Jacob Schotten

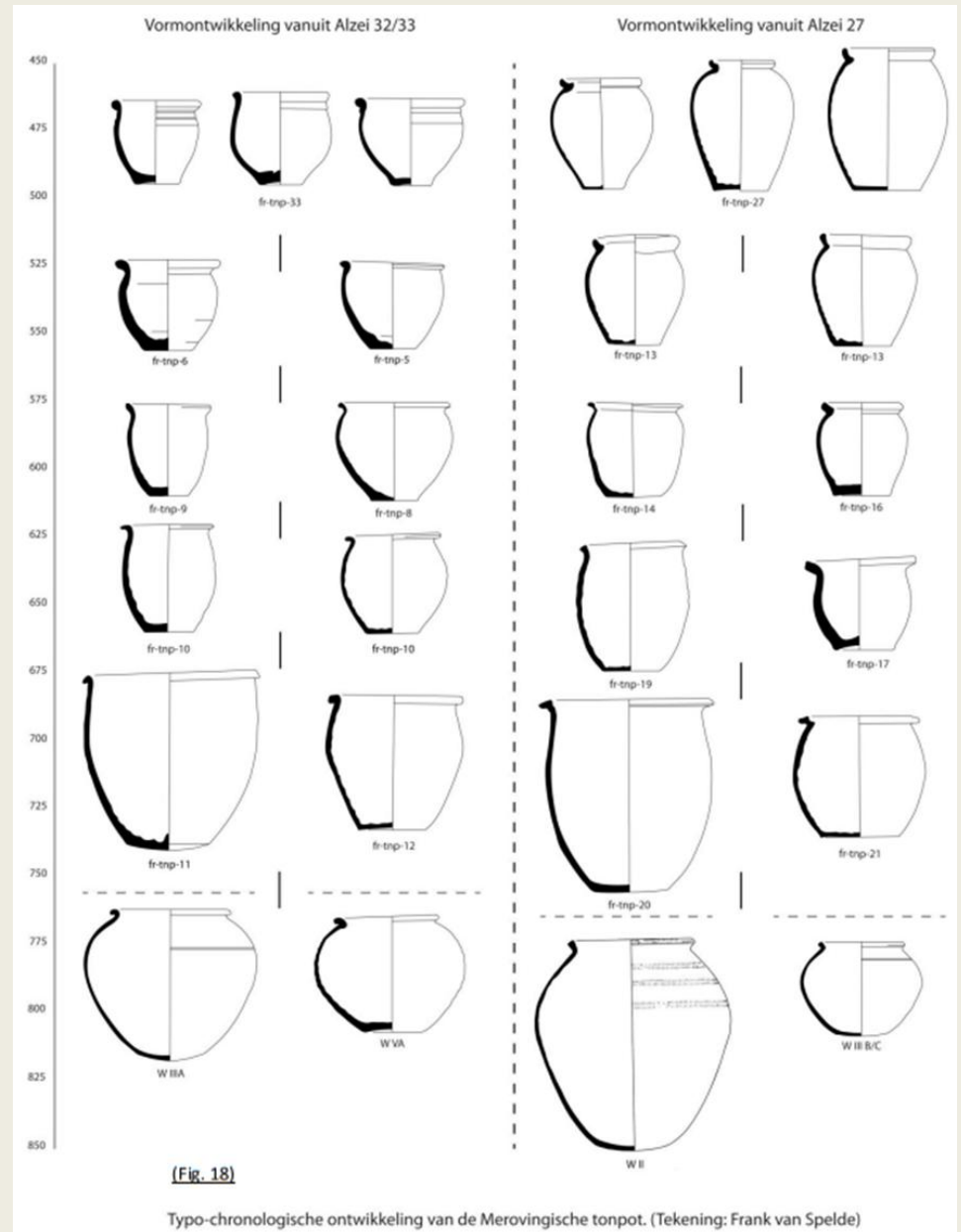
Periode-indeling Middeleeuwen (chronologie)

(deel-/sub)Periode	Afkorting	Alternatieve naam	Begin	Eind
Nieuwe Tijd				
Nieuwe Tijd C	NTC	Late Nieuwe Tijd	1850 n.Chr.	heden
Nieuwe Tijd B	NTB	Midden-Nieuwe Tijd	1650 n.Chr.	1850 n.Chr.
Nieuwe Tijd A	NTA	Vroege Nieuwe Tijd	1500 n.Chr.	1650 n.Chr.
Middeleeuwen				
Late Middeleeuwen B	LMEB	Late Middeleeuwen	1250 n.Chr.	1500 n.Chr.
Late Middeleeuwen A	LMEA	Volle Middeleeuwen	1050 n.Chr.	1250 n.Chr.
Vroege Middeleeuwen D	VMED	Ottoonse Tijd	900 n.Chr.	1050 n.Chr.
Vroege Middeleeuwen C	VMEC	Karolingische Tijd	725 n.Chr.	900 n.Chr.
Vroege Middeleeuwen B	VMEB	Merovingische Tijd	525 n.Chr.	725 n.Chr.
Vroege Middeleeuwen A	VMEA	Merovingische Tijd	450 n.Chr.	525 n.Chr.

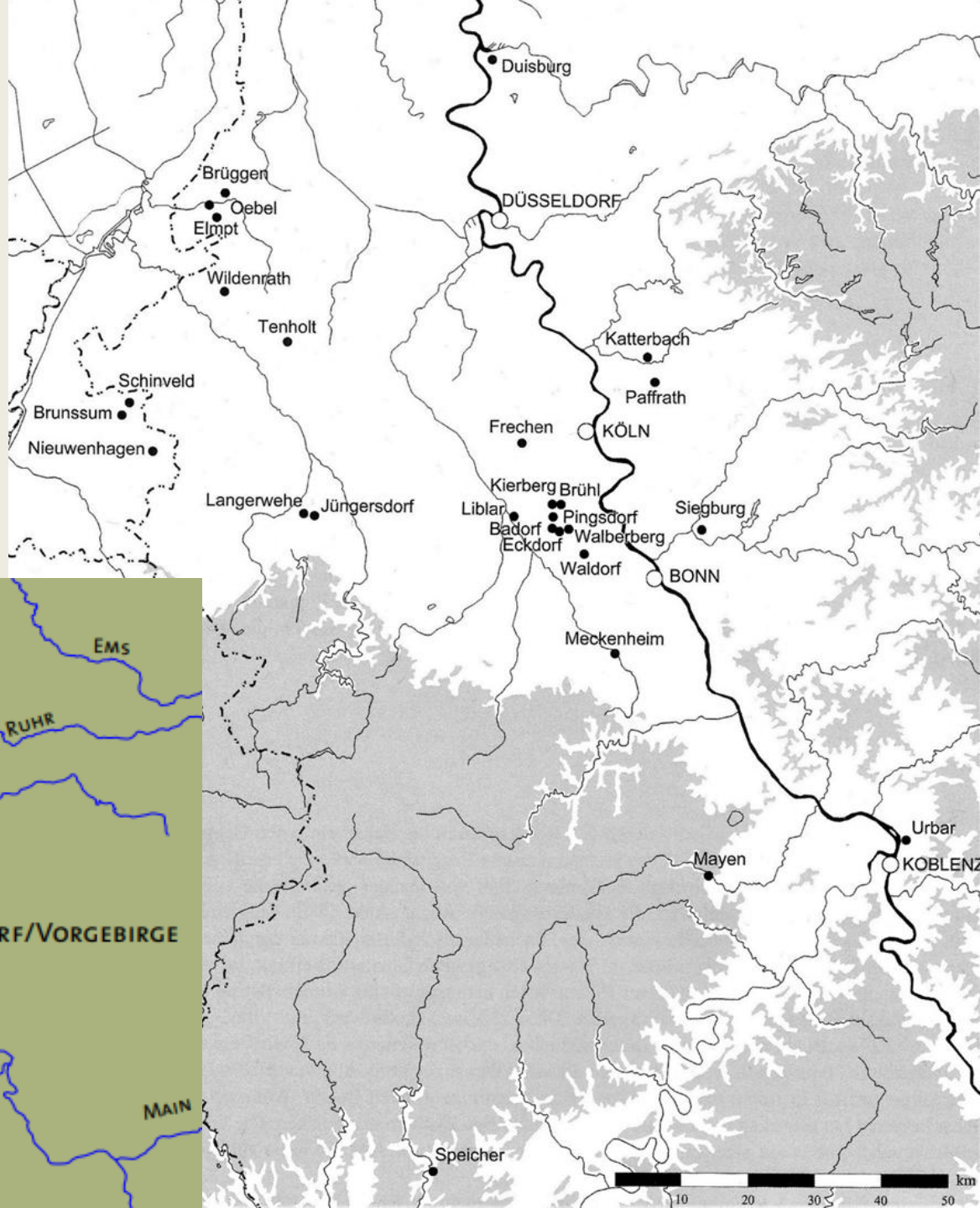
Volle (Hoge) Middeleeuwen (1000-1250) – Late Middeleeuwen (1250-1500)

Late Middeleeuwen: 1000-1500

Typologie-typo-chronologie

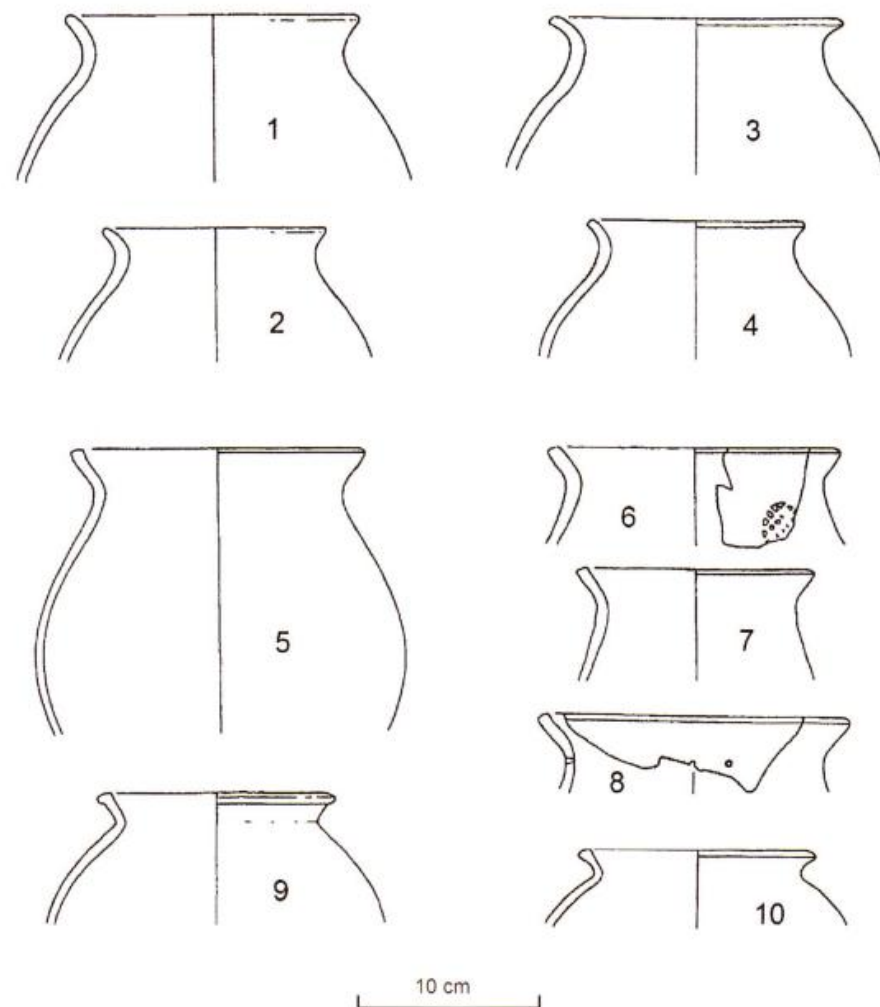
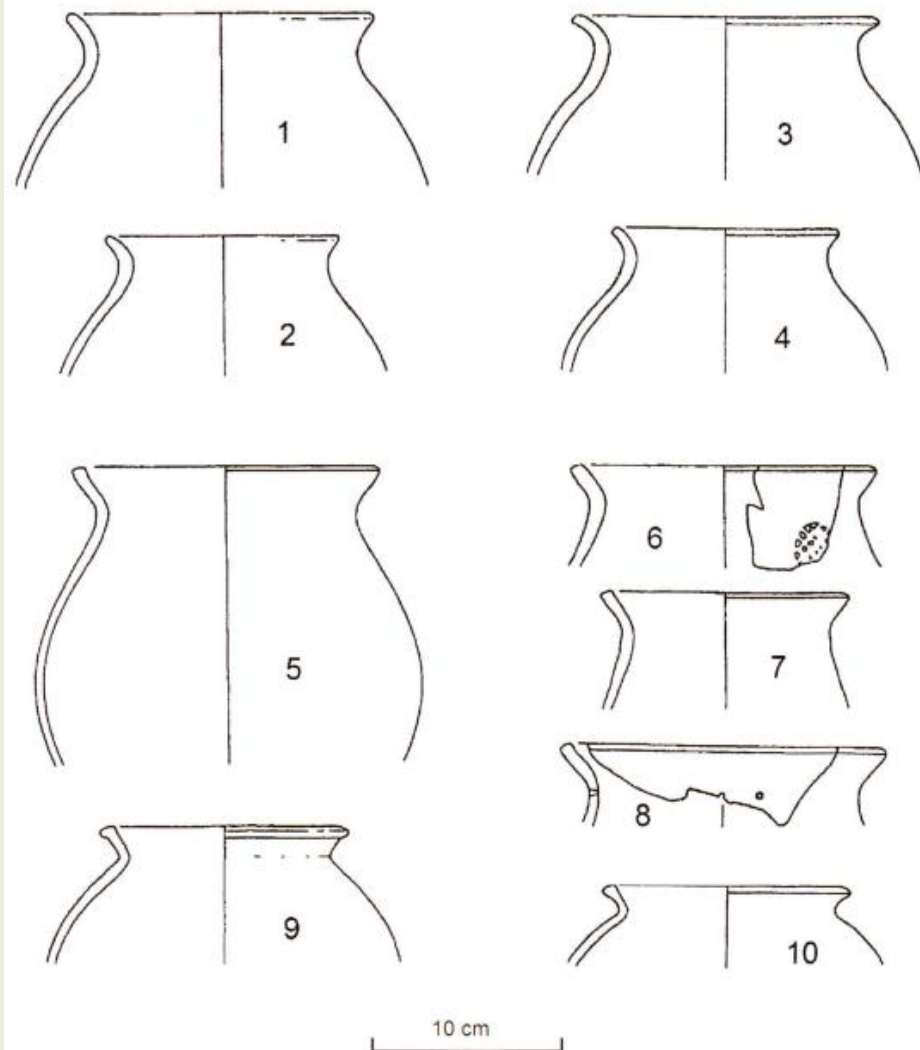
Productieplaatsen/-centra

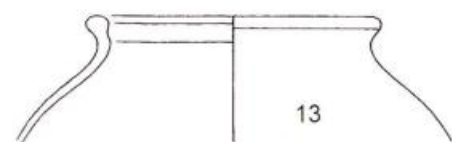

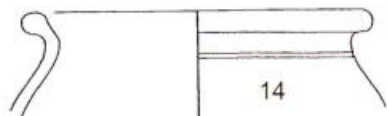
	Totaal fragmenten		Randfragmenten		Minimum aantal individuele potten op basis van randfragmenten	
Handgevormd	1107	92%	99	93,5 %	47	89%
Gedraaid	97	8%	7	6,5%	6	11%

Kogelpot-aardewerk uit Venlo.

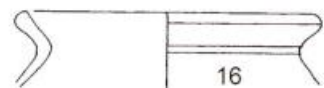
13

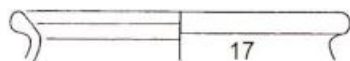
14

15

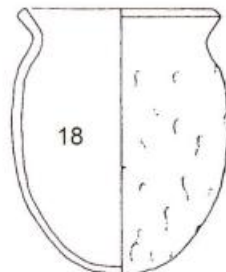

16

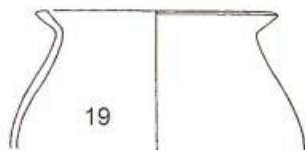

17

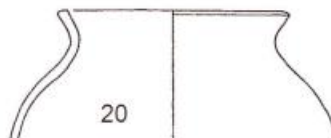
10 cm

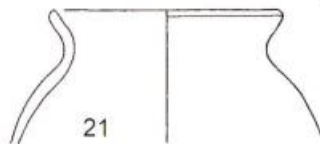
18

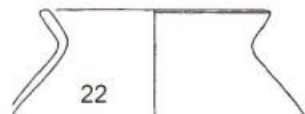
19

20

21

22

10 cm

Venray-St. Antoniusveld vondstcomplex I (N=229)

Kogelpot-aardewerk 54%

Blauwgrijs aardewerk 1%

Paffrath-aardewerk 1,5%

Pingsdorf-aardewerk 34,5%

Overig aardewerk 9%

Venray-St. Antoniusveld, vondstcomplex 2 (N=311)

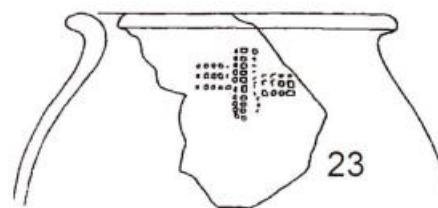
Kogelpot-aardewerk 15%

Blauwgrijs aardewerk 65%

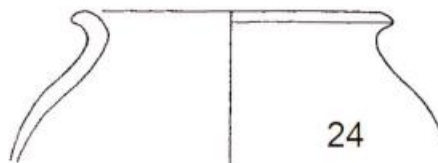
Paffrath-aardewerk 10%

Pingsdorf/Zuid-Limburgs
aardewerk 8%

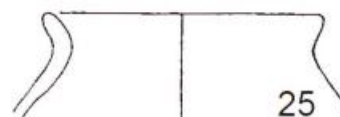
Overig aardewerk 2%

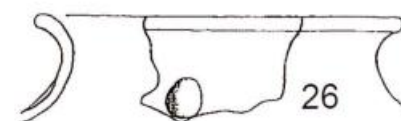
23

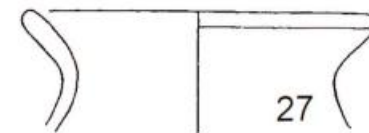
24

25

26

27

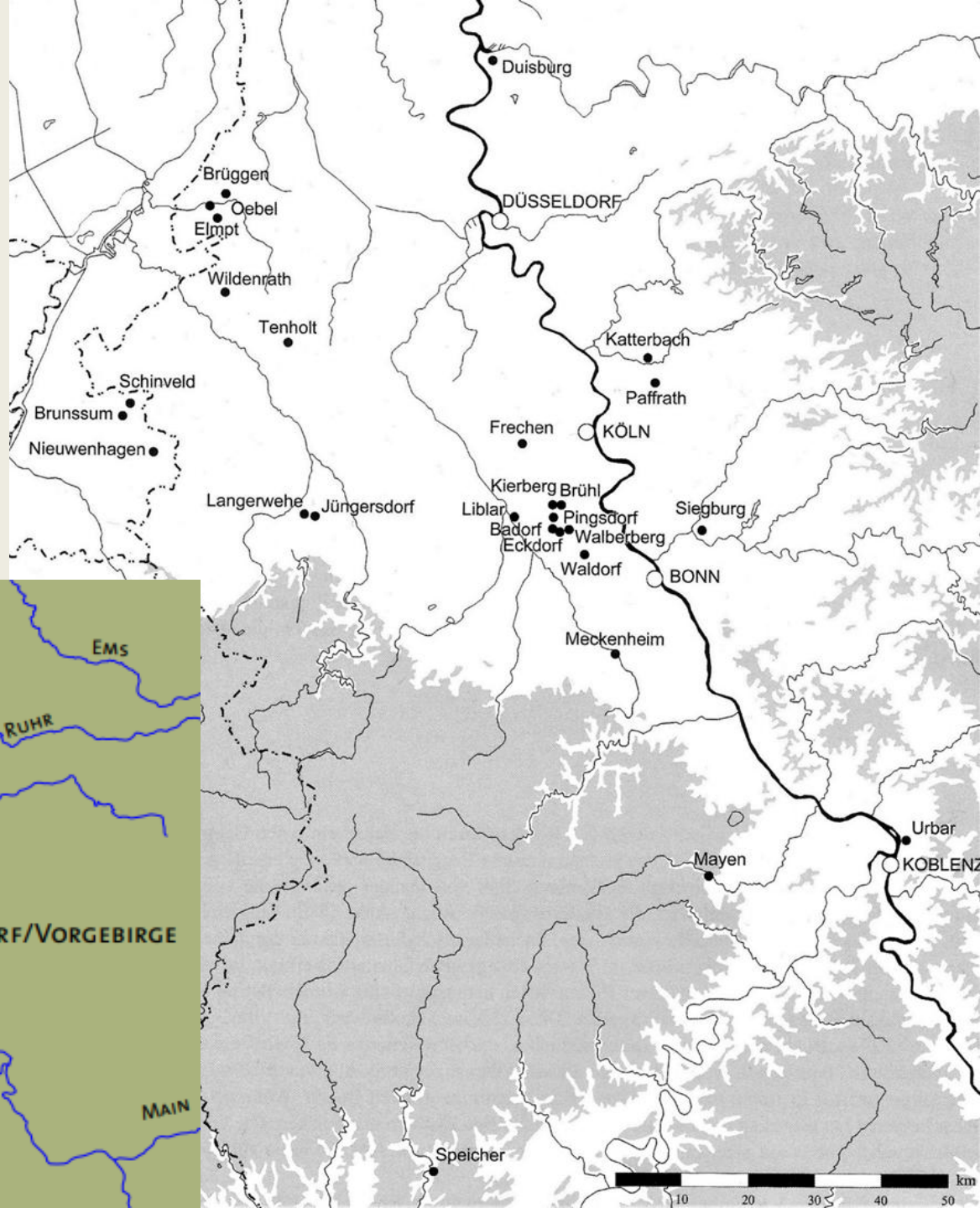

28

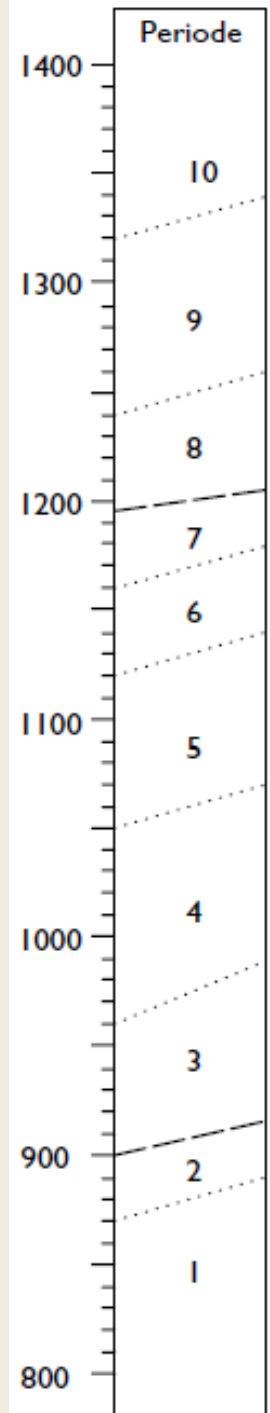
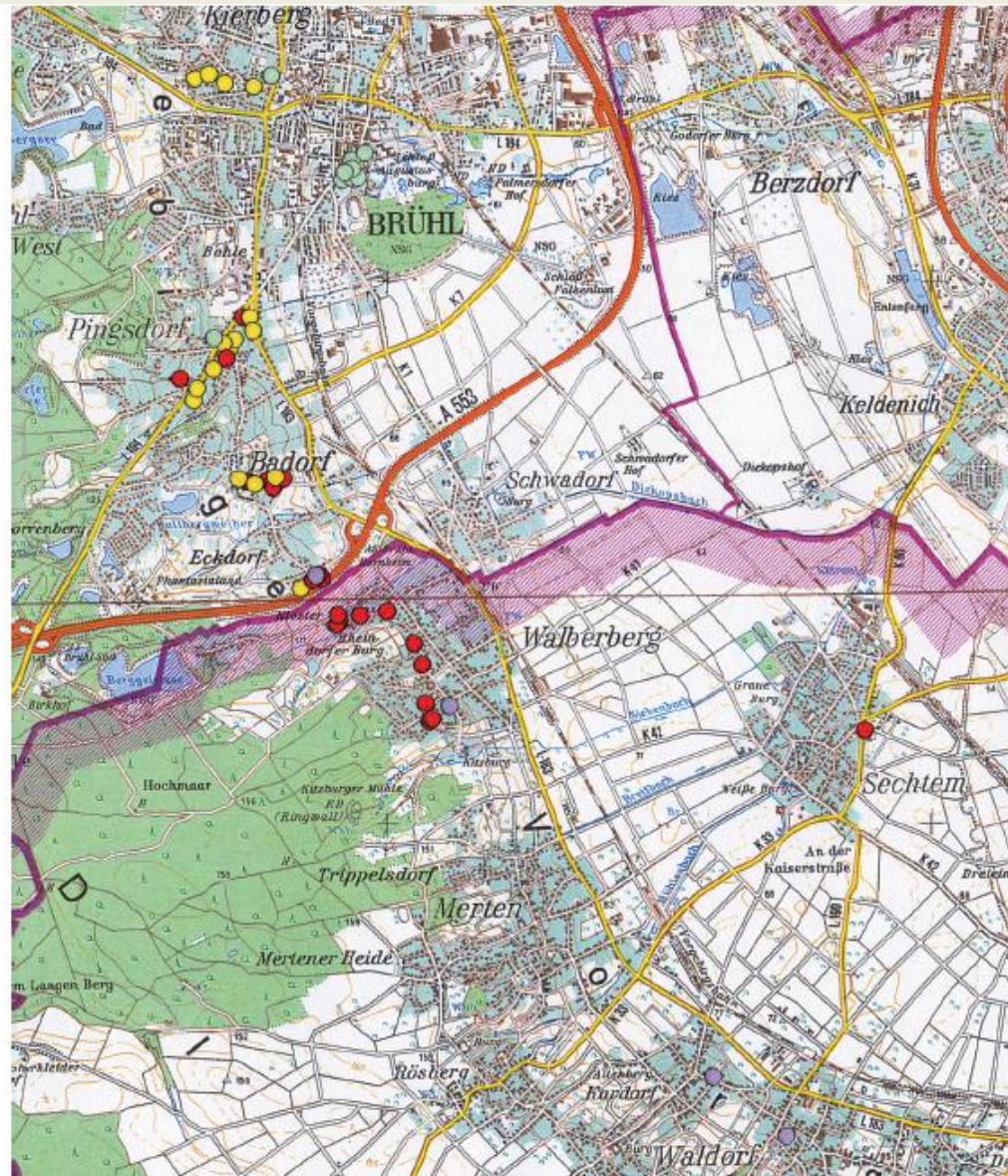
10 cm

Pingsdorf-aardewerk

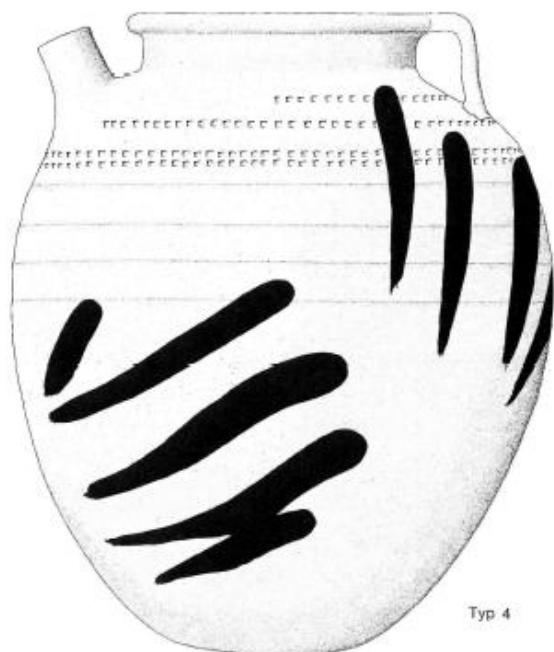

Afb. 23.
 Lokatie van de onderzochte
 keramiekovens
 in het Vorgebirge:
 paarse stip = 7^{de} - 8ste eeuw,
 rode stip = 8ste - 9de eeuw,
 gele stip = 10^{de} - 12de eeuw,
 groene stip = 13^{de} - 14de eeuw.
 (Kreiskarte BL 43, 1:50.000).

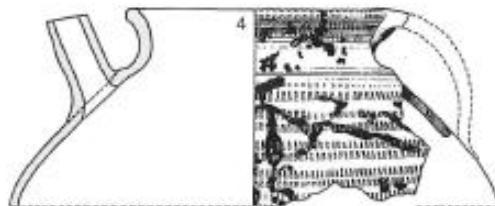
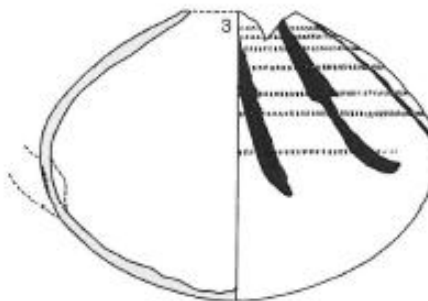
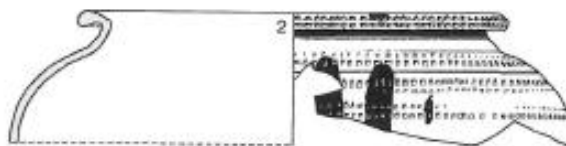
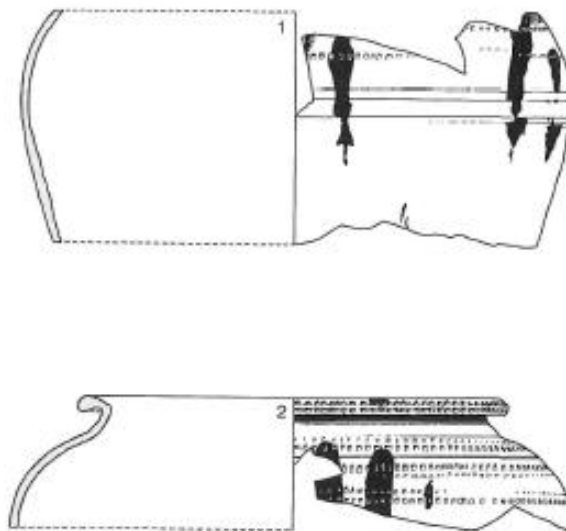

Typ 4

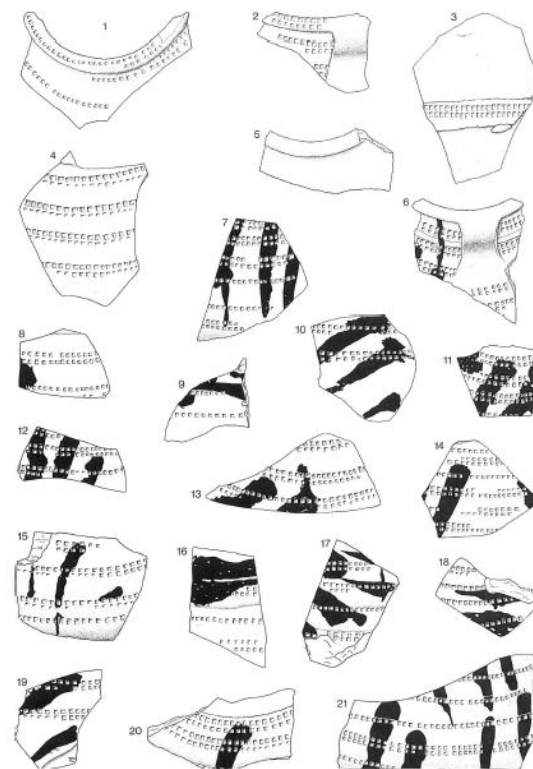

Typ 4

Tafel 3. Haithabu, Typ 4 der Importkeramik. Maßstab 1:3.

Tafel 12. Haithabu, Importkeramik. Maßstab 1:3.

Tafel 31. Brühl-Pingsdorf, Grabung Bandorfer Straße 17/Kirchweg: Keramik.

De meest voorkomende Pingsdorf-type baksels

Schaal 1:1.

Witgeel baksel met orangerode verf; baksels R4, R5 en R6.

Schaal 1:2.

Schaal 1:1.

Oranje baksel met donkerrode verf; baksels R5 en R6.

Schaal 1:2.

Schaal 1:1.

Grijs tot olijfgroen baksel met paarse verf; baksel R6.

Schaal 1:2.

Schaal 1:1.

Licht- tot donkerbruin baksel met paarse verf; soms met zoutglazuur, baksel R6.

Schaal 1:2.

Pingsdorf-type

C3-P4-R5-1

C3-P4-R6-1

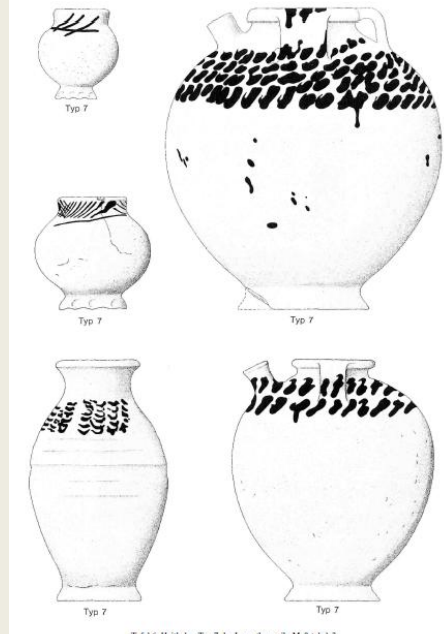
C4-P4-R6-1

C4-P5-R6-1

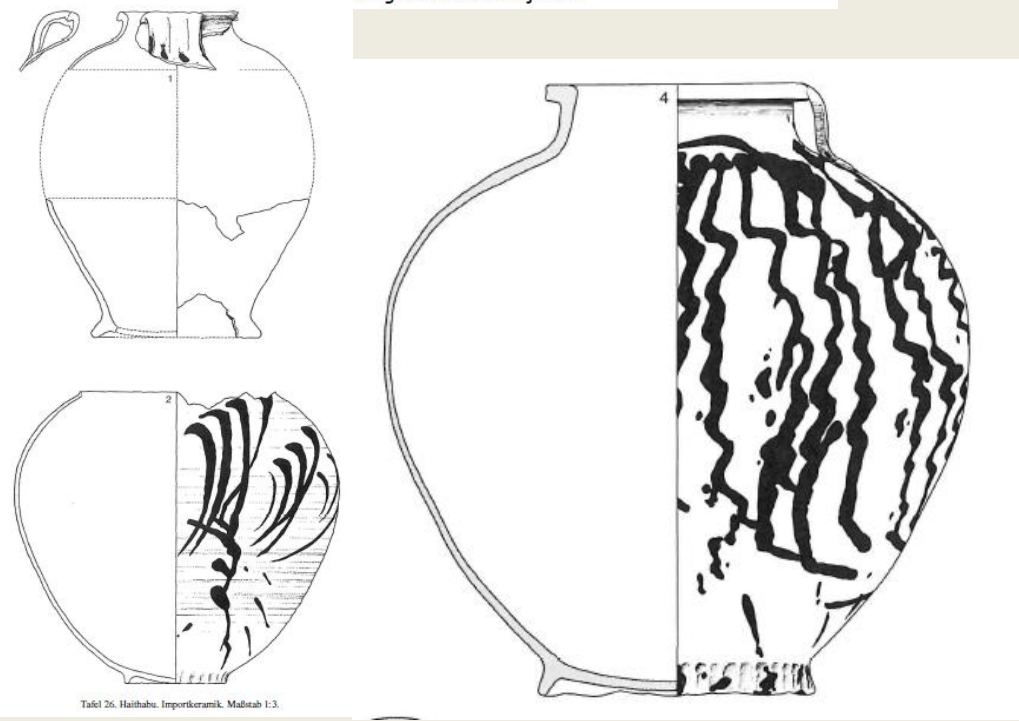

C4-P4-R6-22

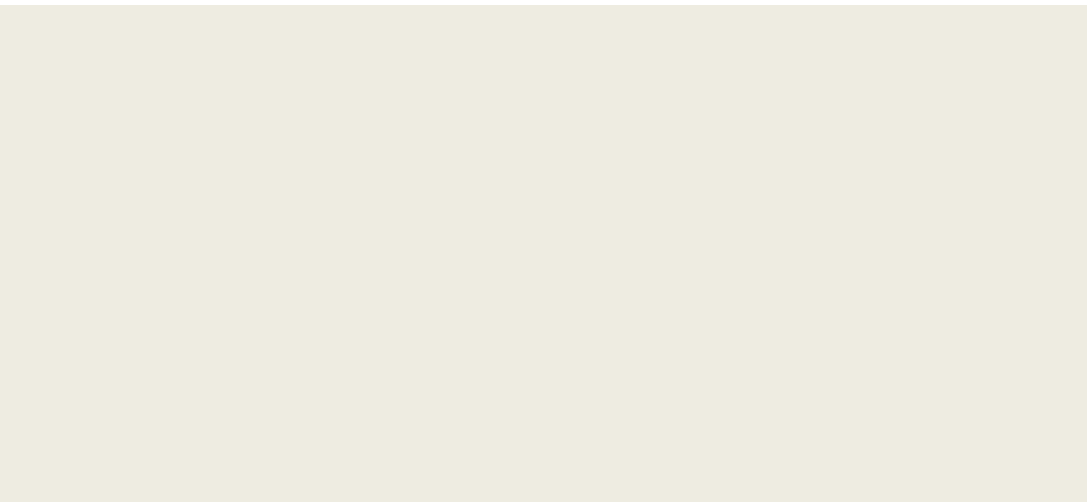
Tafel 6. Huihabu, Typ 7 der Importkeramik. Maßstab 1:3.

Afbeelding 4.1 Tuitpot van pingsdorfaardewerk gevonden bij de opgraving voorafgaand aan de
 randweg van Vaars (14de eeuw), foto en tekening: ADC AcheoProjecten

Tafel 26. Huihabu, Importkeramik. Maßstab 1:3.

Zuidlimburgs aardewerk

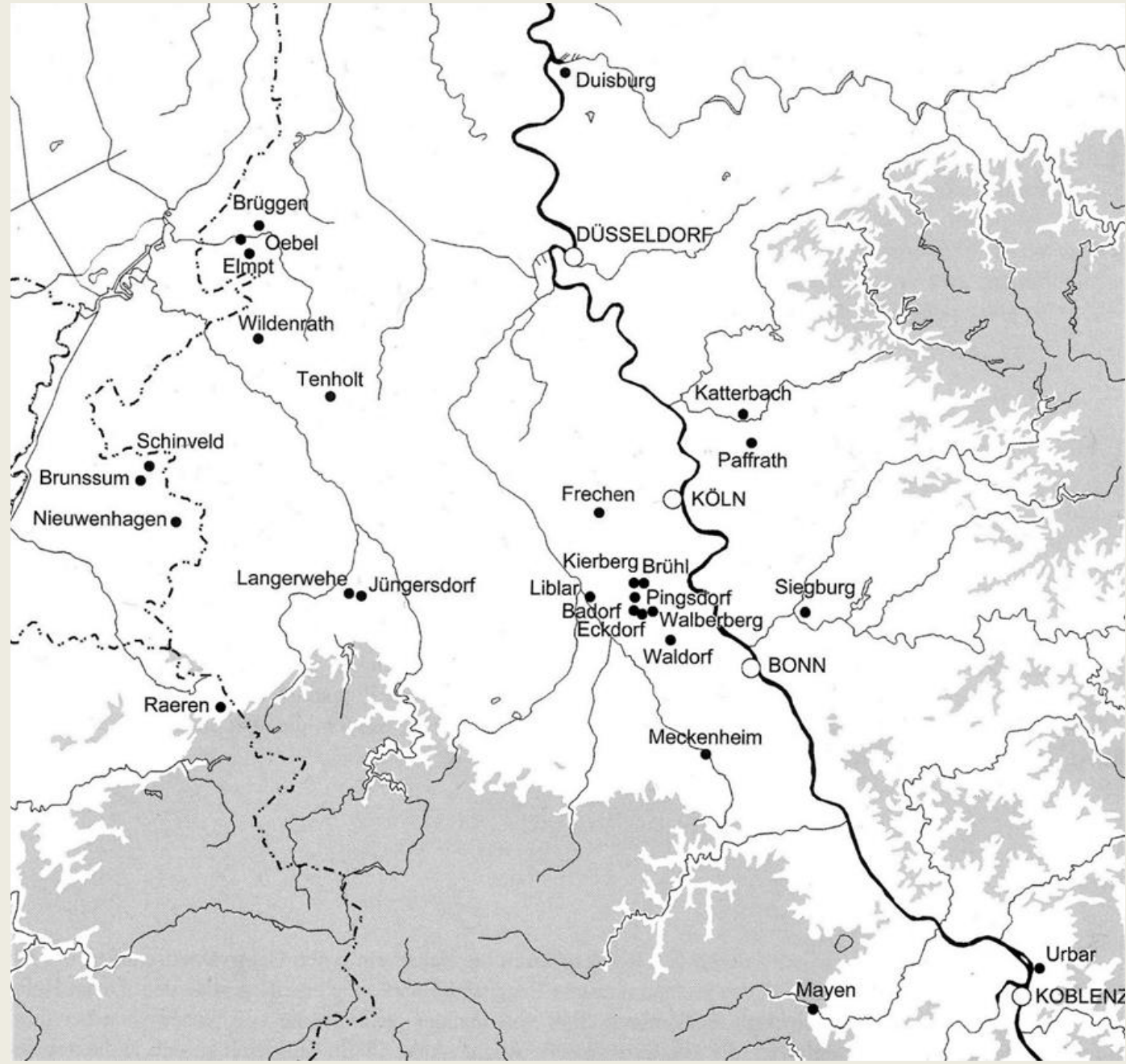

FIG. 58 Selectie van het aardewerk uit Nederlands Limburg (zogenaamd Brunssum-Schinveld) aangetroffen in kuil HE1.

Sélection de céramique du Limbourg néerlandais (dite de Brunssum-Schinveld), trouvée dans la fosse HE1.

FIG. 62 Hoge bekertypes uit Nederlands Limburg.
Types de gobelets hauts du Limbourg néerlandais.

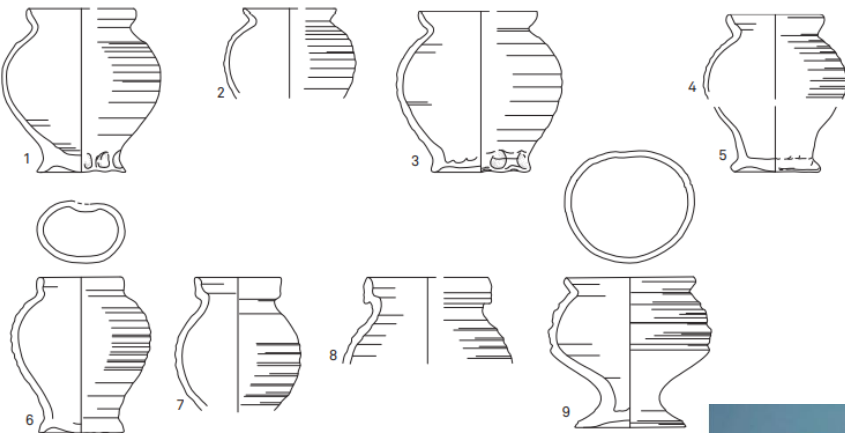

FIG. 66 Gesloten lage beker in protosteengoed met engobe uit Nederlands Limburg.
Gobelet bas en proto-grès avec engobe, provenant du Limbourg néerlandais.

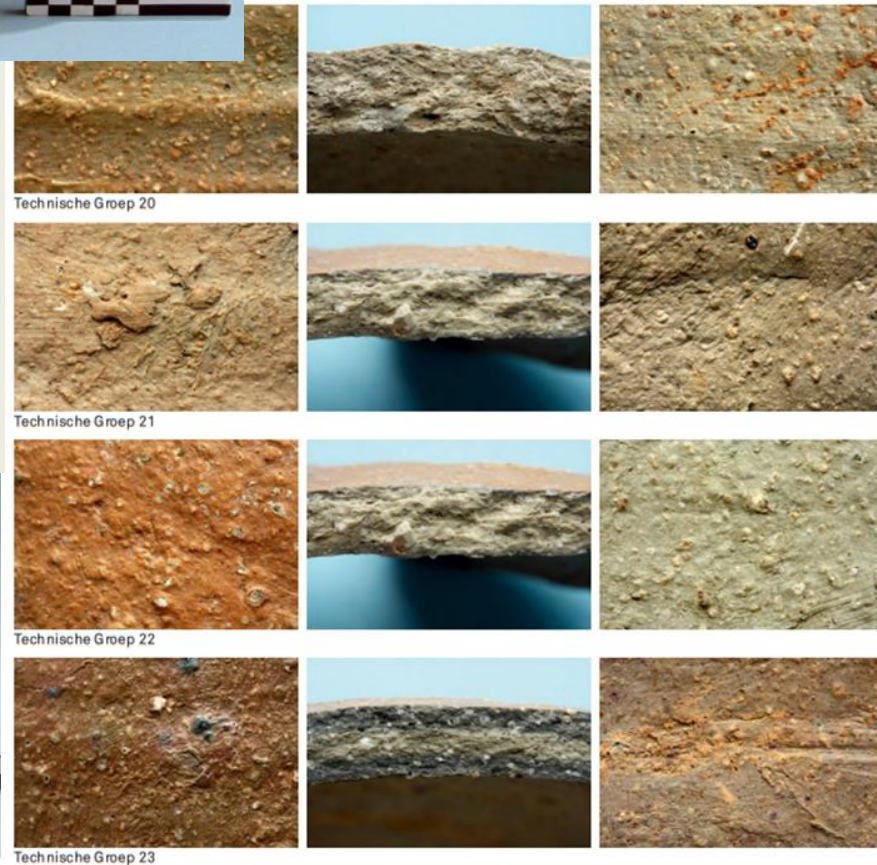
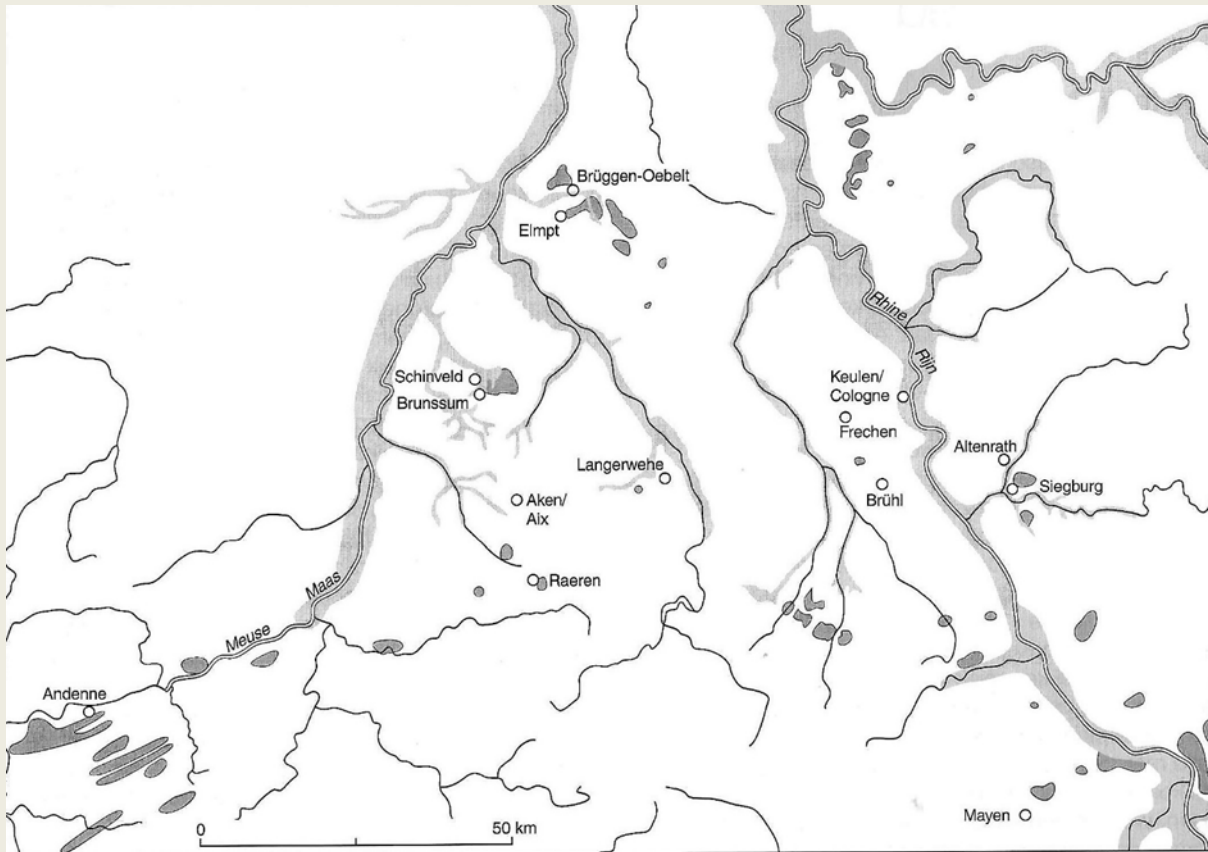
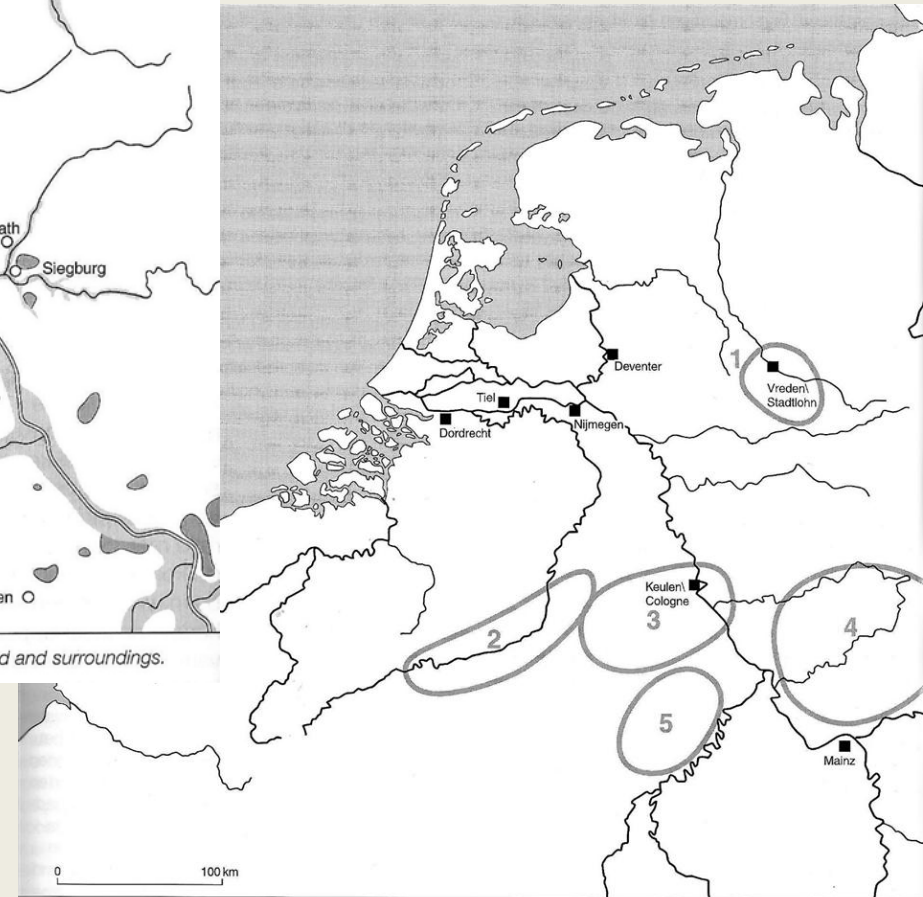

FIG. 56 Aardewerk uit Nederlands Limburg (zognaamd Brunsum-Schinveld): baksels van de technische groepen (T.G.) 20 tot 23.
Céramique du Limbourg néerlandais (dite de Brunsum-Schinveld): pâtes des groupes techniques (T.G.) 20 à 23.

Steengoed

Afb. 4.1. Productiecentra van steengoed in het Rijnland en omgeving / Productioncentre's of stoneware in the Rhineland and surroundings.

Afb. 4. 22. De productieregio's van steengoed. 1. West-Münsterland, Vreden-Stadthorn. 2. Maasvallei, Bouffloux. 3. Rijnland, Keulen, Frechen. 4. Westerwald. 5. Eifel. / The area's of stoneware production.

7692.1

10 cm

Afb. 8.38 Proto-steengoed kan (s5-kan-4)
uit W2052, ca. 1200-1225.

7608.1

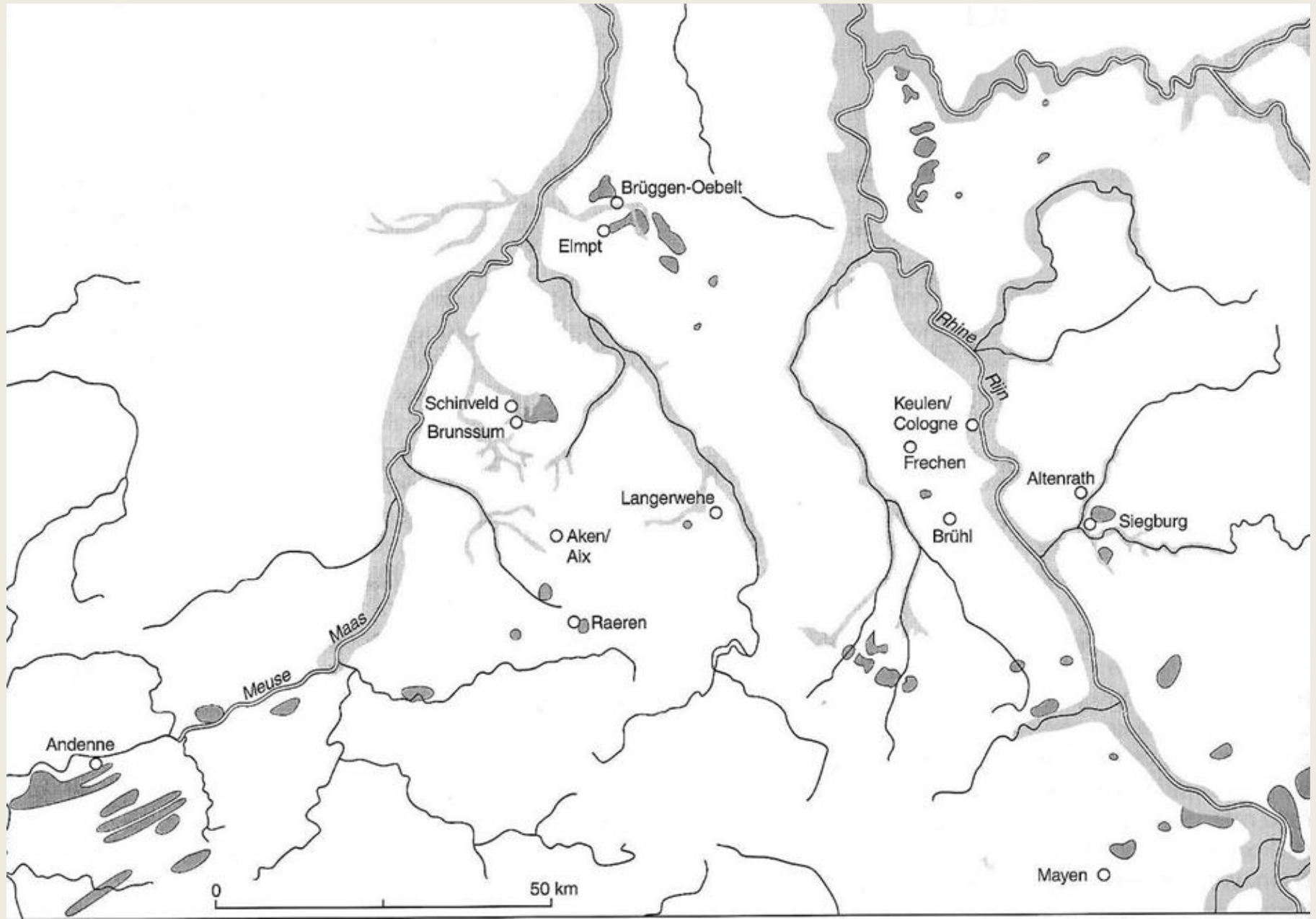
10 cm

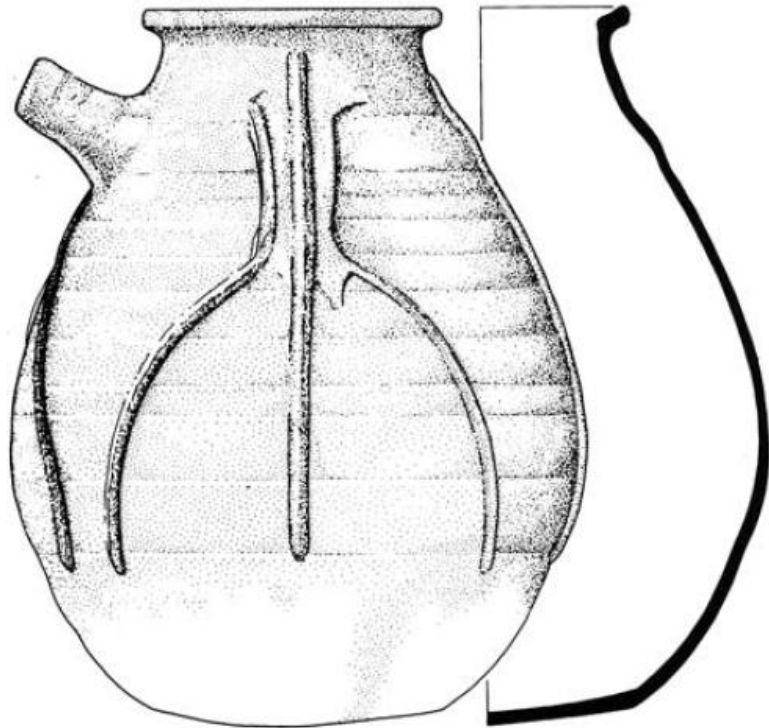
Afb. 8.39 Bijna-steengoed kan
(s4-kan-3) uit W2044, ca. 1275-1325.

Afbeelding 4.30 Kan van bijna-steengoed gevonden bij de
Engelse kan uit Haarlem (1300-1325), foto Vind Magazine –
Walter Lensink.

Maaslands witbakkend aardewerk – Andenne aardewerk

Afb. 8.5 In Alkmaar gevonden tuitpot met loodglazuur en opgelegde kleistrips, Maasland, 10e eeuw, collectie Gemeente Alkmaar SOB, afdeling Monumentenzorg en Archeologie, tekening: RCE, Amersfoort. Schaal 1:4.

Fig. 10.13 Pot in oxiderend gebakken Maaslands aardewerk uit de 10^e eeuw (03-MASD-B vnr. 1940-16).

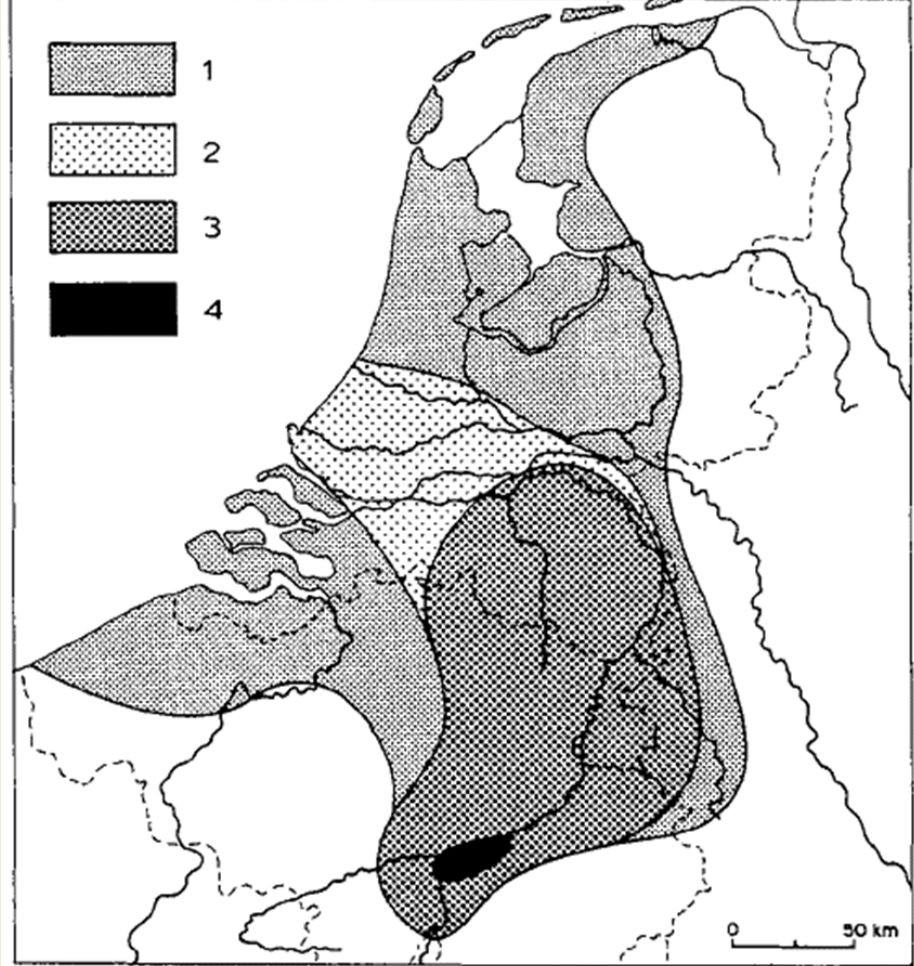
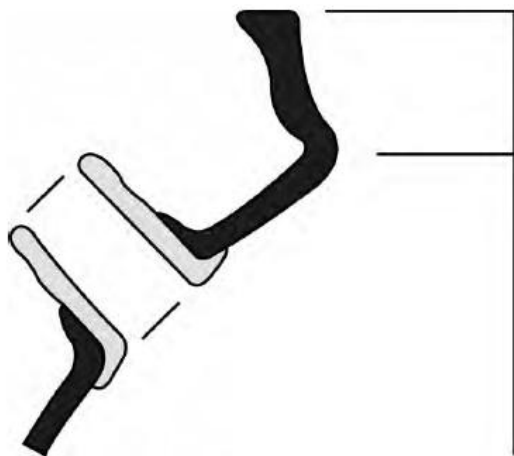
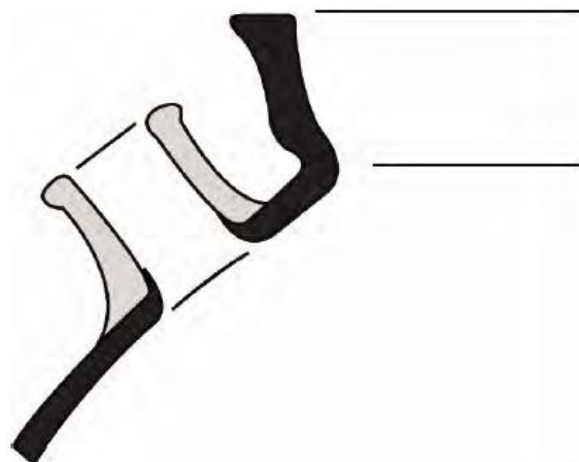

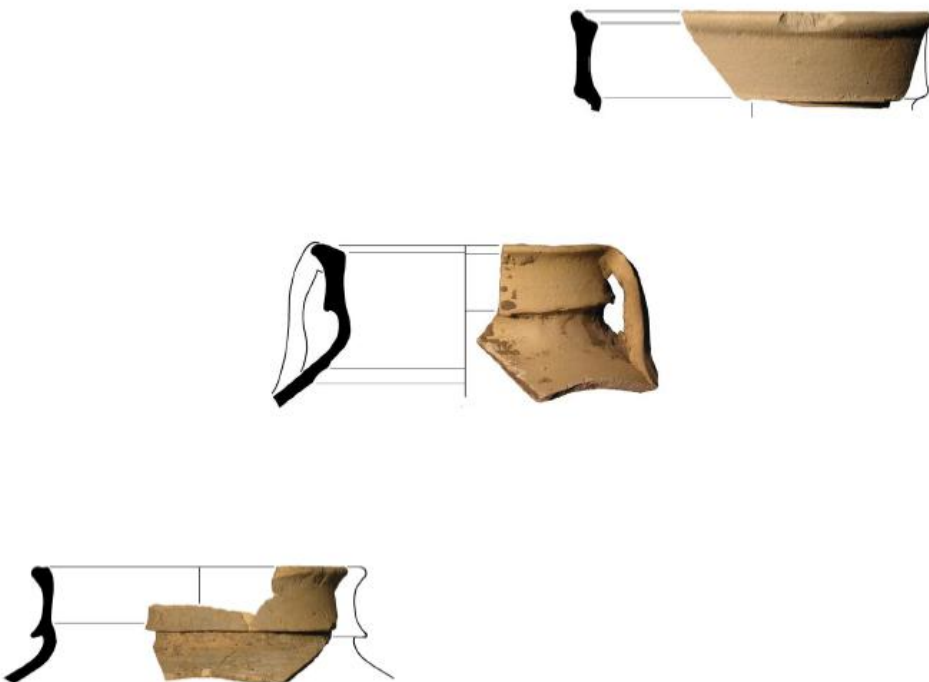
Fig. 1. Verspreidingsbeeld van Andenne-aardewerk in het midden van de 12de eeuw. 1. percentages tussen 10 en 20%; 2. percentages tussen 20 en 40%; 3. percentages van meer dan 40%; 5. productiegebied. (uit Verhoeven 1990).

Afbeelding 4.26 De aanzet van een tuit volgens de Frans- / Maaslandse traditie.

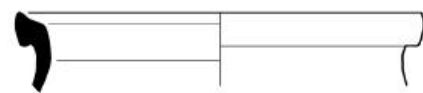

Afbeelding 4.27 De aanzet van een tuit volgens de Rijnlandse traditie en de in Kapelle gevonden grijze en rode tuitpotten.

10 cm

Afbeelding 4.7 Kook- of voorraadpot met een lensbodem en een manchetrand van witbakkend Maaslands aardewerk uit Eijsden en een soortgelijke roodbeschilderde pot uit Normandië (1125-1175), foto en tekening: ADC AcheoProjecten.

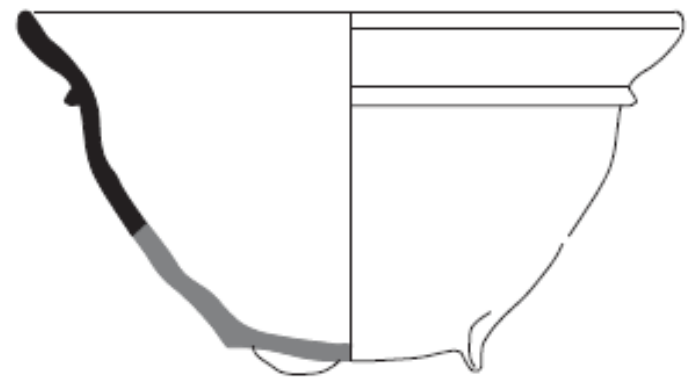
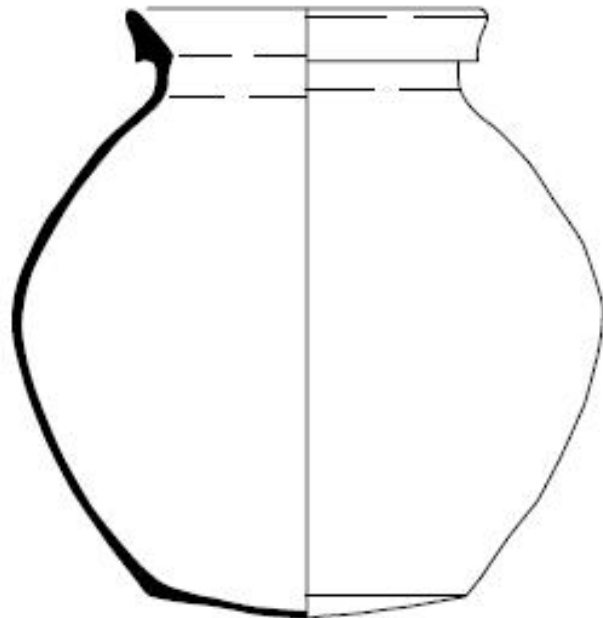

1815-22-A

Afb. 10.18 Kan met een bolle buik en een lensbodem van witbakkend Maaslands aardewerk, bodenvondst Middelburg, 1175-1200, collectie SCEZ, Middelburg.

cat. 250		cat. 251		cat. 252	
1a	1817-16/1835-13	1a	1815-20	1a	1815-6
1b	Drie Emmerstraat ongenummerd, context 10, kuil 97	1b	Drie Emmerstraat ongenummerd, context 10, kuil 97	1b	Drie Emmerstraat ongenummerd, context 10, kuil 97
2	wm-pot-3	2	wm-pot-3	2	wm-pot-9
3	1200-1250	3	1200-1250	3	1200-1250
4a	/	4a	/	4a	/
4b	bolle pot met uitstaande kraagrand, lensbodem	4b	bolle pot met uitstaande kraagrand, lensbodem	4b	bolle pot met uitstaande afgeronde rand, lensbodem
5a	witbakkend Maaslands aardewerk	5a	witbakkend Maaslands aardewerk	5a	witbakkend Maaslands aardewerk
5b	inwendig loodglazuur	5b	inwendig loodglazuur	5b	
5c		5c		5c	
5d		5d		5d	
6a	lensbodem (ontbreekt)	6a	lensbodem (ontbreekt)	6a	lensbodem (ontbreekt)
6b		6b		6b	
6c	fragment, gereconstrueerd profiel	6c	fragment, gereconstrueerd profiel	6c	fragment, gereconstrueerd profiel
7	kookpot	7	kookpot	7	kookpotje of beker
8	Maasland	8	Maasland	8	Maasland

cat. 211

1a 1615-23

1b Drie Emmerstraat ongenummerd,
context 3, put 41

2 wm-kom-12

3 1350-1450

4a /

4b bolle kom met ingesnoerde hals en
manchetrand, lensbodem met lob-
voeten

5a witbakkend Maaslands aardewerk

5b inwendig loodglazuur

5c

5d

6a lensbodem met lobvoeten (ontbreekt)

6b

6c fragment, gerconstrueerd profiel

7 kom

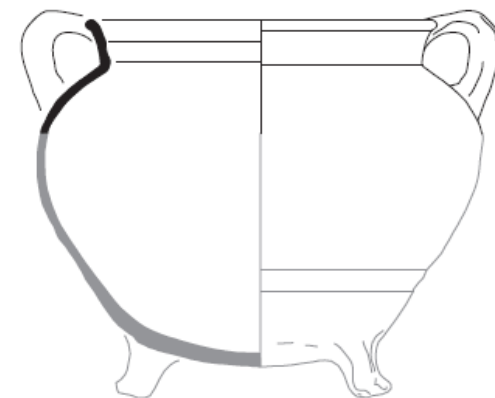
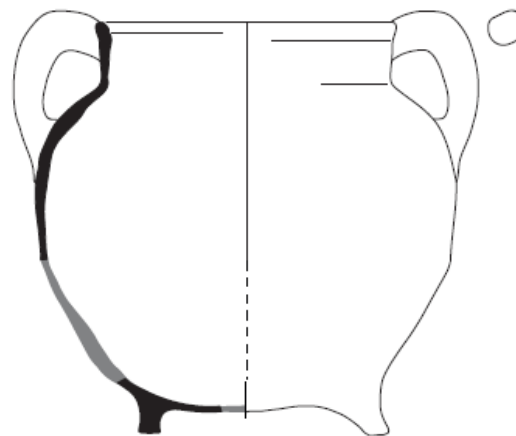
8

Maasland

9

Afb. 10.24 Grape van witbakkend Maaslands aardewerk met een typerende mangaan- of ijzerhoudende loodglazuur, gemaakt in het zuidelijke deel van Limburg, gevonden in Limburg, 1350-1550, particuliere collectie.

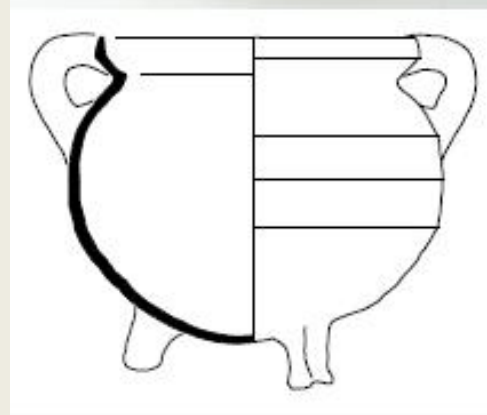
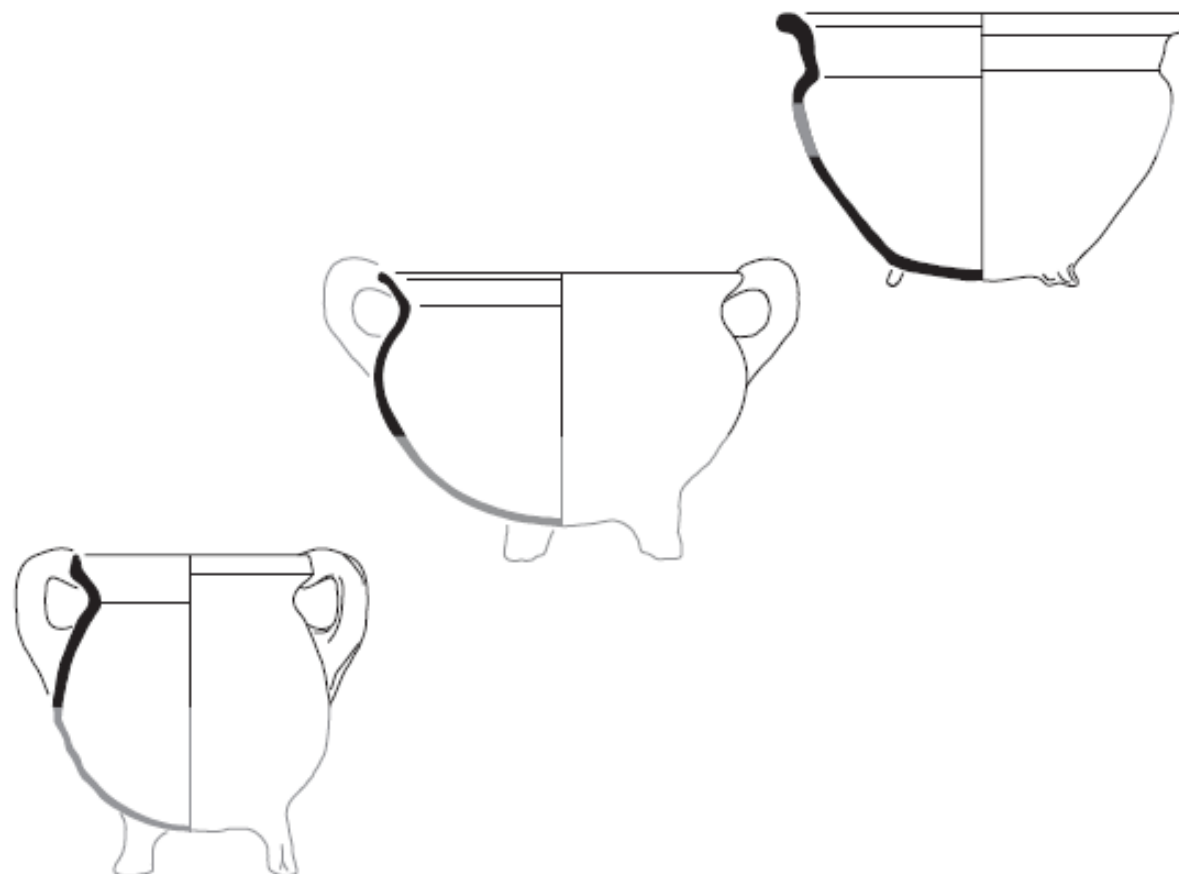

cat. 219

- 1a 1629-39
- 1b Drie Emmerstraat ongenummerd,
context 4, put 43
- 2 r-gra-75
- 3 1450-1550
- 4a /
- 4b bolle grape met licht uitstaande hals
met horizontale lip
- 5a roodbakkend aardewerk
- 5b loodglazuur
- 5c
- 5d
- 6a drie poten (bodem ontbreekt)
- 6b twee worstoren (één ontbreekt)
- 6c fragment, gereconstrueerd profiel
- 7 grape
- 8 lokaal of regionaal product
- 9

cat. 220

- 1a 1629-32
- 1b Drie Emmerstraat ongenummerd,
context 4, put 43
- 2 r-gra-75
- 3 1450-1550
- 4a /
- 4b bolle grape met licht uitstaande hals
met horizontale lip
- 5a roodbakkend aardewerk
- 5b loodglazuur
- 5c
- 5d
- 6a drie poten (bodem ontbreekt)
- 6b twee worstoren (één ontbreekt)
- 6c fragment, gereconstrueerd profiel
- 7 grape
- 8 lokaal of regionaal product
- 9

cat. 205

1a	1615-21
1b	Drie Emmerstraat ongenummerd, context 3, put 41
2	rm-gra-1
3	1450-1550
4a	-/-
4b	grape met afgeronde buikknik en kraagrand met dekselgeul
5a	roodbakend maaslands aardewerk
5b	loodglazuur met ijzeroxide
5c	
5d	
6a	drie poten (bodem ontbreekt)
6b	twee verticale worstoren (één ontbreekt)
6c	fragment, gerconstrueerd profiel
7	grape
8	Maasstreek (lokaal of regionaal product)
9	

cat. 206

1a	1615-24
1b	Drie Emmerstraat ongenummerd, context 3, put 41
2	rm-gra-3
3	1450-1550
4a	-/-
4b	bolle grape met licht uitstaande hals met horizontale lip
5a	roodbakend maaslands aardewerk
5b	loodglazuur met ijzeroxide
5c	
5d	
6a	drie poten (bodem ontbreekt)
6b	twee verticale worstoren (één ontbreekt)
6c	fragment, gerconstrueerd profiel
7	grape
8	Maasstreek (lokaal of regionaal product)
9	

cat. 207

1a	1615-22
1b	Drie Emmerstraat ongenummerd, context 3, put 41
2	wm-kom-3
3	1350-1450
4a	/
4b	bolle kom met ingesnoerde hals en verdikte rand, lensbodem met lobvoeten
5a	witbakend Maaslands aardewerk
5b	inwendig loodglazuur
5c	
5d	
6a	lensbodem met lobvoeten (ontbreekt)
6b	
6c	fragment, compleet profiel
7	kom
8	Maasland
9	

cat. 204

d,	1a	1615-21
	1b	Drie Emmerstraat ongenummerd, context 3, put 41
	2	rm-gra-1
	3	1450-1550
	4a	-/-
and	4b	grape met afgeronde buikknik en kraagrand met dekselgeul
rdere		
te rand,	5a	roodbakend maaslands aardewerk
	5b	loodglazuur met ijzeroxide
	5c	
	5d	
	6a	drie poten (bodem ontbreekt)
	6b	twee verticale worstoren (één ontbreekt)
	6c	fragment, gerconstrueerd profiel
el	7	grape
	8	Maasstreek (lokaal of regionaal product)
	9	

FIG. 1 Selectie aardewerk uit kuil HE1.
Sélection de céramique provenant de la fosse HE1.

FIG. 41 Het ensemble bevat ongeveer 180 kommen in Maaslands wit aardewerk, waaronder een 60-tal min of meer volledig.

Le contexte contient à peu près 180 terrines en céramique blanche mosane, dont plus de soixante plus ou moins complètes.

FIG. 28 Kookkannen in verschillende Maaslandse baksels.
Casseroles en différentes pâtes mosanes.

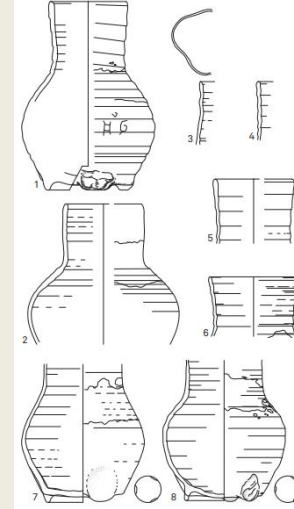

FIG. 8 Maaslands aardewerk: hoge bekertjes. Schaal 1:3.
Céramique mosane: gobelets hauts. Échelle 1:3.

FIG. 9 Hoge beker met radstempelversiering in Maaslands beige aardewerk. Op de buik is een ingekrast merkteken zichtbaar, bestaande uit twee letters (fig. 8: 1).
Gobelet haut décoré à la molette en céramique beige mosane. La panse montre une marque gravée, composée de deux lettres (fig. 8: 1).

halstypes te onderscheiden. De eerste betreft een eenvoudige,

FIG. 11 Twee kannen in zeer hard gebakken bruingrijs aardewerk uit het Maasland.
Deux pichets en céramique mosane en pâte brune-grise très cuite.

FIG. 14 Twee kannen in Maaslands oranje-rood aardewerk met grijze engobe (T.G. 7B).
Deux pichets en céramique orange-rouge mosane avec engobe gris (pâte T.G. 7B).

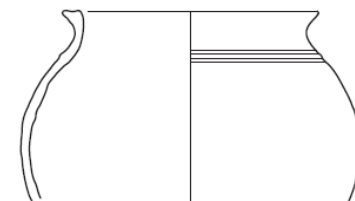
FIG. 15 Kruik met radstempelversiering in Maaslands oranje aardewerk.
Cruche décorée à la molette en céramique orange mosane.

Blauwgrijs aardewerk (Elmpt-aardewerk)

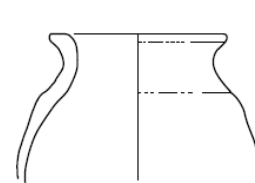

Afb. 10.17 Kan met een bolle buik en een standring van blauwgrijs aardewerk in de Elmpt-traditie, bodemvondst Tiel, 1200-1250, collectie Provinciaal Depot Bodemvondsten Gelderland.

1423-7-A

1423-7-B

cat. 9

- 1a 1423-07
- 1b Markt 45, context 2, put 35
- 2 bg-kog-3
- 3 1200-1250
- 4a /
- 4b kogelpot met aan bovenzijde afgeplatte rand met groef
blauwgrijs aardewerk, Elmpt-type
twee groeven op schouder
- 5a
- 5b
- 5c
- 5d
- 6a
- 6b fragment, gereconstrueerd profiel
- 7 kogelpot
- 8 Elmpt
- 9

cat. 10

- 1a 1423-07
- 1b Markt 45, context 2, put 35
- 2 bg-kog-3
- 3 1200-1250
- 4a /
- 4b kogelpot met aan bovenzijde afgeplatte rand met groef
blauwgrijs aardewerk, Elmpt-type
- 5a
- 5b
- 5c
- 5d
- 6a
- 6b fragment, gereconstrueerd profiel
- 7 kogelpot
- 8 Elmpt
- 9

15 cm.

Afbeelding 4.15
Kogelpot van blauwgrijs
aardewerk uit Venlo (1100-
1200), foto: ADC
AcheoProjecten

FIG. 87 Elmpter aardewerk uit de grachtvulling.
Céramique de Elmpt, provenant du fossé.

Technische Groep 30

Technische Groep 31

Technische Groep 32

Technische Groep 33

Typochronologisch overzicht van gebruiks aardewerk uit Maastricht (1100-1800)

Koken en voedselbereiding

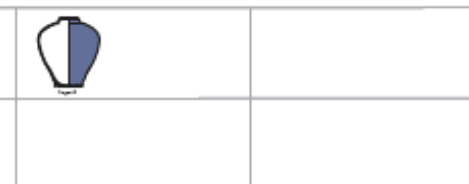
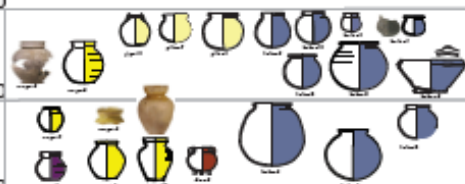
Eten

Drinken

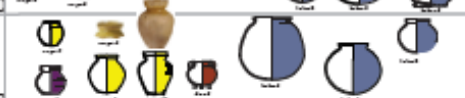
Opslag

Sanitair en overig

1150

1200

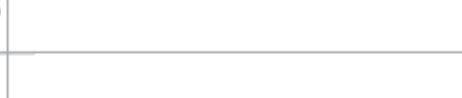
1250

1300

1350

1400

1450

1500

1550

1600

1650

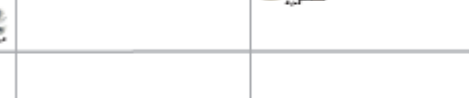
1700

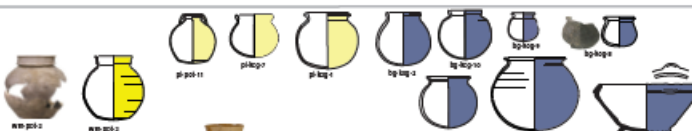
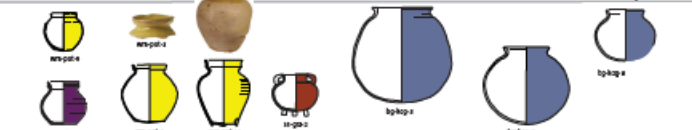
1750

1800

blauwgroen (p1) Maasland rood (p1) steengoed met glas / engobe (p1) bij- en steengoed (p1) porselein (p1) industriële wit (p1) rood bakland (p1) kalksteen (p1) Maasland de wit (p1) steengoed zonder glas / engobe (p1) proto-steengoed (p1) steengoed met secundaire kalkglazuur (p1) Meers aardewerk (p1) industriële rood (p1) witbakland (p1) kalksteen met glas / engobe (p1) faience (p1)

1150	
1200	
1250	
1300	
1350	
1400	
1450	
1500	